

ZAPOTRZEBOWANIE POLSKIEJ GOSPODARKI NA ABSOLWENTÓW W KONTEKŚCIE REALIZACJI STRATEGII *EUROPA 2020*

Marta Paciepnik

Politechnika Częstochowska,
Wydział Zarządzania

Streszczenie: Celem artykułu jest wskazanie, jakich specjalistów potrzebuje polska gospodarka w perspektywie realizacji strategii *Europa 2020*, oraz wskazanie wymagań dotyczących kształcenia absolwentów, jakie stawia przed polskimi uczelniami gospodarka oparta na wiedzy. W artykule został przedstawiony problem niewystarczająco przygotowanych do pracy absolwentów polskich uczelni wynikający m.in. z niedostosowanej do potrzeb gospodarki oferty studiów. Potrzeba dostosowania szkolnictwa wyższego do stale zmieniających się warunków europejskiej gospodarki, nie tylko w Polsce, ale i całej Europie, została wskazana przez Komisję Europejską w komunikacie Komisji Europejskiej *Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom Unii Europejskiej, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju zleciło analizę i badanie zapotrzebowania polskiej gospodarki na absolwentów w kontekście realizacji strategii *Europa 2020*, której efektem był raport końcowy: *Analiza zapotrzebowania gospodarki na absolwentów kierunków kluczowych w kontekście realizacji strategii Europa 2020*. Celem tych badań było m.in. określenie najważniejszych branż w kontekście realizacji strategii *Europa 2020*, wskazanie kluczowych obszarów kształcenia i kierunków studiów oraz zbadanie oczekiwań pracodawców, które ma przyczynić się do zwiększenia zatrudnienia absolwentów w okresie objętym strategią.

Słowa kluczowe: strategia *Europa 2020*, absolwenci, szkolnictwo wyższe, Unia Europejska, raport końcowy, zapotrzebowanie polskiej gospodarki, kluczowe obszary kształcenia

Wprowadzenie

Celem artykułu jest wskazanie, jakich specjalistów potrzebuje polska gospodarka w perspektywie realizacji strategii *Europa 2020*, jak również wskazanie wymagań dotyczących kształcenia absolwentów, które stawia przed polskimi uczelniami gospodarka oparta na wiedzy.

Na podstawie analizy dokumentów strategicznych i raportów można stwierdzić, że pomimo kryzysu gospodarczego nadal istnieje zapotrzebowanie na wysoko wykwalifikowanych pracowników. Jak wynika z raportu *Bilans Kapitału Ludzkiego w Polsce* opublikowanego przez PARP, wśród pracowników poszukiwanych przez pracodawców 28% to specjaliści, w tym: „pracownicy związani z zarządzaniem i finansami, specjaliści ds. zdrowia, specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych, czyli głównie architekci, geodeci i projektanci, inżynierowie

elektrycy, zajmujący się informatyką i komunikacją, przede wszystkim programiści aplikacji, specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury, adwokaci, specjaliści informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej oraz dziennikarze, nauczyciele różnego stopnia, przede wszystkim lektorzy języka angielskiego (...)⁹⁹.

Niestety wyniki badań i analiz przytoczonych w dalszej części artykułu przeprowadzane wśród pracodawców pokazują, że na polskim rynku pracy występuje deficyt odpowiednio przygotowanych do pracy specjalistów. W okresie objętym badaniami w ramach III edycji Bilansu Kapitału Ludzkiego specjaliści byli jedną z najczęściej poszukiwanych kategorii zawodowych w przypadku nowych pracowników rekrutowanych do pracy (stanowili oni 25% wszystkich osób poszukiwanych dodatkowo do pracy, a po zaliczeniu personelu średniego szczebla i techników – było to już 40%)¹⁰⁰.

Problem niewystarczająco przygotowanych do pracy absolwentów polskich uczelni, wynikający m.in. z niedostosowanej do potrzeb gospodarki oferty studiów, jest jednym z największych problemów, z jakimi będzie musiało zmierzyć się szkolnictwo wyższe w naszym kraju w najbliższym czasie.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Potrzeba dostosowania szkolnictwa wyższego do stale zmieniających się warunków europejskiej gospodarki nie tylko w Polsce, ale i całej Europie została wskazana przez Komisję Europejską w komunikacie Komisji Europejskiej *Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*.

Strategia ta jest jednym z najważniejszych dokumentów opublikowanych w ostatnim czasie przez Komisję Europejską, który ma przyczynić się do tego, aby Europa wróciła na ścieżkę rozwoju i pozostała na niej. Strategia obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety¹⁰¹:

1. Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji.
2. Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Priorytety te mają przyczynić się do rozwoju gospodarczego i społecznego Unii Europejskiej. Aby móc zrealizować założone priorytety, niezbędne są jednak od-

⁹⁹ *Bilans Kapitału Ludzkiego w Polsce. Jakich pracowników potrzebują polscy pracodawcy?*, raport, PARP, Warszawa 2011, dostęp: http://bkl.parp.gov.pl/system/files/Downloads/20110902115530/broszura_najwa_niejsze_wyniki_badan_BKL_I_edycja.pdf?1314957344

¹⁰⁰ *Młodość czy doświadczenie? Kapitał Ludzki w Polsce. Raport podsumowujący III edycję badań BKL z 2012 roku*, red. J. Górniak, PARP, Warszawa 2013, dostęp: http://bkl.parp.gov.pl/system/files/Downloads/20121128143313/BKL_Raport_2013_int_m.pdf?1364281897

¹⁰¹ *Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, Komunikat Komisji Europejskiej, Bruksela, 3.3.2010, KOM(2010) 2020 wersja ostateczna, dostęp: http://rpo.slaskie.pl/?grupa=1&art=1323426606&id_m=239

powiednie zasoby kapitału ludzkiego. Dlatego właśnie uwzględniając potrzeby gospodarki opartej na wiedzy i stale zmieniającego się rynku pracy, w strategii *Europa 2020* Komisja Europejska przewidziała projekt *Młdzież w drodze*, którego celem ma być w szczególności poprawa wyników i podniesienie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej oraz podniesienie jakości wszystkich poziomów kształcenia i szkolenia w UE. W ramach tego projektu Komisja Europejska planuje podjąć szereg działań, które mają zintegrować i usprawnić działanie europejskich programów w zakresie mobilności, współpracy międzyuczelnianej i badawczej (takich jak Erasmus, Erasmus Mundus, Tempus i Marie Curie) oraz ożywić program modernizacji szkolnictwa wyższego, m.in. poprzez porównywanie wyników uczelni i rezultatów procesu kształcenia w skali globalnej. Ponadto Komisja Europejska planuje zbadać możliwości propagowania idei przedsiębiorczości, podjąć działania na rzecz oficjalnego uznania kształcenia nieformalnego oraz zainicjować opracowanie nowych zasad dotyczących polityki zatrudnienia osób młodych, które przyczynią się do zmniejszenia bezrobocia wśród młodzieży.

Wyżej wymienione działania Komisji Europejskiej, realizowane wspólnie z państwami członkowskimi i partnerami społecznymi, powinny sprzyjać wchodzeniu młodzieży na rynek pracy.

Tym samym poprzez strategię *Europa 2020* państwa członkowskie Unii Europejskiej zostały zobowiązane do¹⁰²:

- poprawienia rezultatów procesu kształcenia, oraz dążenia do ograniczenia liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną;
- zapewnienia odpowiedniego poziomu inwestycji w systemy kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach (od przedszkolnego do wyższego);
- zwiększenia otwartości i znaczenia systemów kształcenia;
- ułatwienia młodzieży wchodzenia na rynek pracy poprzez zintegrowane działania obejmujące m.in. udzielanie informacji, doradztwo, staże i praktyki zawodowe.

Analiza zapotrzebowania gospodarki na absolwentów kierunków kluczowych w kontekście realizacji strategii *Europa 2020*. Raport końcowy

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom Unii Europejskiej, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju zleciło analizę i badanie zapotrzebowania polskiej gospodarki na absolwentów w kontekście realizacji strategii *Europa 2020*.

Celem tych badań było m.in. określenie najważniejszych branż w kontekście realizacji strategii *Europa 2020*, wskazanie kierunków studiów, które w największym stopniu będą zaspokajały zapotrzebowanie na pracowników w tych branżach, oraz określenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych absolwentów polskich uczelni priorytetowych dla realizacji założeń strategii. Badania i analizy miały również na celu zbadanie oczekiwań pracodawców względem absolwentów

¹⁰² Ibidem.

kierunków kluczowych, które ma przyczynić się do zwiększenia zatrudnienia absolwentów w okresie objętym strategią.

Wynikiem tych badań, przeprowadzonych w kwietniu 2012 roku przez firmę Agrotec, był raport końcowy: *Analiza zapotrzebowania gospodarki na absolwentów kierunków kluczowych w kontekście realizacji strategii Europa 2020*.

W raporcie wskazano najważniejsze obszary kształcenia, kluczowe dla wzmocnienia kadr gospodarki, w branżach, w których nastąpi wzrost zapotrzebowania na specjalistów w perspektywie objętej strategią *Europa 2020*. Obszary kształcenia wymienione w raporcie to m.in.¹⁰³:

1. Obszar architektury: architektura, urbanistyka, architektura wnętrz.
2. Obszar rozwiązań technologicznych w projektowaniu procesów przemysłowych i przetwórczych: automatyka, robotyka, biotechnologia, bioinformatyka, inżynieria biomedyczna, inżynieria chemiczna i procesowa, mechatronika, nanotechnologia itp.
3. Budownictwo.
4. Obszar przemysłów kultury, w tym edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, w zakresie realizacji obrazu telewizyjnego, filmu, fotografii.
5. Obszar techniczno-informatyczny.
6. Obszar elektroniki i telekomunikacji.
7. Energetyka.
8. Inżynieria środowiska i ochrona środowiska.
9. Logistyka.
10. Zarządzanie i technologia produkcji w obszarze przemysłu, przetwórstwa, nauk rolniczych, ochrony środowiska.
11. Obszar nauk medycznych w zakresie medycyny i opieki nad osobami starszymi: pielęgniarstwo, fizjoterapia, geriatryka, medycyna oparta na terapii genowej.

Kryzys gospodarczy, jaki panuje obecnie w krajach UE, nie będzie sprzyjał rozwojowi nowoczesnych firm prywatnych w Polsce. Zmniejszy się przyływ inwestycji zagranicznych w naszym kraju, projektowany wzrost długu publicznego zmniejszy możliwości kredytowe polskich firm, co spowoduje ograniczenie i tak niskich na tle pozostałych państw UE wydatków firm na innowacje technologiczne wymagające długiego okresu zwrotu z inwestycji. Dlatego też w okresie objętym strategią *Europa 2020* należy spodziewać się stabilizacji sektorów tradycyjnych, zorientowanych na wewnętrzny rynek dóbr i usług.

W tych sektorach właśnie działalność innowacyjna i absorpcja nowych technologii będzie miała pole do rozwoju, co spowodowane jest koniecznością osiągnięcia pewnych standardów technologicznych, tzw. technologicznej granicy, powszechnej już w pozostałych krajach Europy. Absorpcja nowych technologii dotyczyć będzie raczej unowocześniania produktów, zakupu licencji technologicznych, reorganizacji procesowej, produkcyjnej i marketingowej oraz pozyskiwania

¹⁰³ *Analiza zapotrzebowania gospodarki na absolwentów kierunków kluczowych w kontekście realizacji strategii Europa 2020. Raport końcowy*, Agrotec Polska Sp. z o.o., kwiecień 2012, zamawiający: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, dostęp: <http://www.ncbir.pl/fundusze-europejskie/program-operacyjny-kapital-ludzki/konkursy/art.1477,konkursy-nr-1pok14-32012-i-2pok14-32012.html>

certyfikatów jakości gwarantujących polskim przedsiębiorstwom możliwości konkurencyjności na rynku wewnętrznym.

Kluczowym czynnikiem utrzymania rozwoju gospodarczego w Polsce będą zatem trafne inwestycje w kapitał ludzki, zmiany technologiczne, innowacje procesowe i marketingowe. Oznacza to, że w perspektywie objętej strategią *Europa 2020* wzrost zapotrzebowania na specjalistów nastąpi w tradycyjnych dla polskiej gospodarki branżach.

Ocena kwalifikacji absolwentów polskich uczelni na podstawie raportów i innych analizowanych dokumentów w kontekście zapotrzebowania polskiej gospodarki

Potrzeba zaadaptowania światowych technologii procesowych, produktowych i marketingowych, niestosowanych dotąd na szeroką skalę w Polsce, powoduje, że zwiększa się zapotrzebowanie na wysoko i wszechstronnie wykwalifikowanych absolwentów polskich uczelni. Niestety, jak wykazują badania i liczne raporty wskazane w dalszej części artykułu, kwalifikacje absolwentów są ciągle niewystarczające. Spowodowane jest to przede wszystkim niedostosowaniem oferty studiów do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy oraz uwarunkowaniami stale zmieniającej się gospodarki. Konieczność podnoszenia kwalifikacji studentów polskich uczelni i ich bieżąca aktualizacja jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki, co stawia przed polskimi uczelniami coraz to większe wyzwania i pociąga za sobą konieczność modernizacji programów kształcenia.

Zarówno międzynarodowe, jak i krajowe badania dowodzą, że absolwenci polskich uczelni nie mają kompetencji odpowiednich z perspektywy potrzeb przyszłych pracodawców. Na podstawie badań Światowego Forum Gospodarczego Polska pod tym względem zajmuje 19. miejsce wśród krajów UE, z oceną 4 w skali 1-7¹⁰⁴.

Diagnoza stanu szkolnictwa wyższego w Polsce (Ernst & Young)¹⁰⁵ przedstawia opinię przedsiębiorców w tej kwestii. Zdaniem pracodawców studia nie są wystarczająco dostosowane do potrzeb rynku pracy, nie wyposażają absolwentów w niezbędne, uniwersalne umiejętności i nie wyrabiają kultury pracy. Niestety muszą się zgodzić z opinią pracodawców.

Jak wynika z raportu *Manpower Talent Shortage 2011*¹⁰⁶, większość niespełnionych oczekiwań i potrzeb pracodawców wobec kwalifikacji pracowników w krajach europejskich dotyczy: braku doświadczenia i praktycznych umiejętności związanych z realizowanym zawodem – 28%, braku kwalifikacji zawodowych – 26%, nieznajomości rynku, przemysłu, braku orientacji biznesowej – 18%, zbyt

¹⁰⁴ *Raport o Kapitale Intelektualnym Polski*, Warszawa, 10 lipca 2008, s. 76, dostęp: <http://zds.kprm.gov.pl/przegladaj-raport-o-kapitale-intelektualnym>

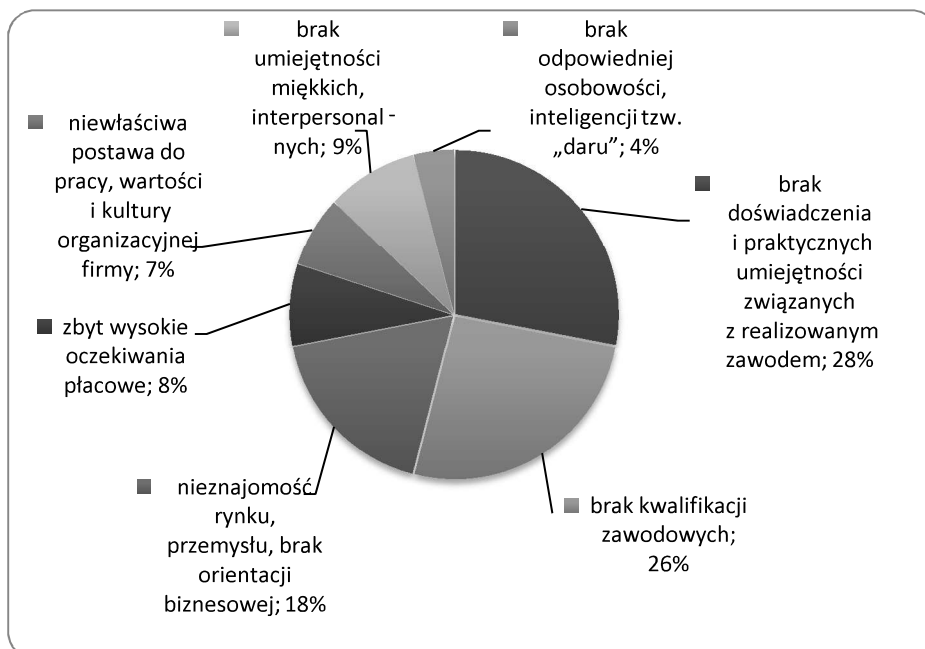
¹⁰⁵ *Diagnoza stanu szkolnictwa wyższego w Polsce*, Ernst & Young, 2009, s. 91, dostęp: http://www.nauka.gov.pl/fileadmin/user_upload/Finansowanie/fundusze_europejskie/PO_KL/Projekty_systemowe/20100727_Diagnoza_stanu_SW.pdf

¹⁰⁶ *Manpower, Talent Shortage 2011*, dostęp: us.manpower.com/us/en/multimedia/2011-Talent-Shortage-Survey.pdf

wysokich oczekiwań płacowych – 8%, niewłaściwej postawy do pracy, wartości i kultury organizacyjnej firmy – 7%, braku umiejętności miękkich, interpersonalnych – 9%, braku odpowiedniej osobowości, inteligencji tzw. „daru” – 4%.

Wyniki raportu Manpower *Talent Shortage 2011* zaprezentowano na wykresie 1.

Wykres 1. Wyniki raportu Manpower „Talent Shortage 2011”

Źródło: Manpower, *Talent Shortage 2011*, dostęp: us.manpower.com/us/en/multimedia/2011-Talent-Shortage-Survey.pdf

Należy podkreślić, iż polscy pracodawcy nadal najczęściej (aż w 45%)¹⁰⁷ wskazują na brak odpowiednich kwalifikacji, umiejętności zawodowych i wiedzy jako najczęstsze przyczyny występowania luki w zasobach ludzkich firmy. Również znajomość języków obcych i narzędzi informatycznych nie są w opinii pracodawców wykształcone w zadowalającym stopniu.

Jak wynika z raportu końcowego *Analiza zapotrzebowania gospodarki na absolwentów kierunków kluczowych w kontekście realizacji strategii Europa 2020*¹⁰⁸, badania i analiza zapotrzebowania na specjalistów wykazały, iż w dobie szybkiej zmiany technologicznej oraz procesowej wynikającej z konieczności adaptacji nowych technologii największego znaczenia nabierają kompetencje, które umożliwiają relatywnie szybkie i elastyczne przystosowanie się do zadań wymagających nieraz nowych bądź pogłębionych kwalifikacji z różnych dziedzin. Pracodawcy z sektora MŚP poszukują przy tym pracowników posiadających umiejętności praktyczne, znających maszyny i urządzenia biurowe, oraz techniczne, którzy mogliby

¹⁰⁷ Bilans Kapitału Ludzkiego ..., op. cit.

¹⁰⁸ Analiza zapotrzebowania gospodarki ..., Agrotec Polska, op. cit.

„zacząć od razu”. Największy deficyt w kwalifikacjach absolwentów upatrują w braku znajomości nowoczesnych rozwiązań i technologii oraz braku umiejętności operacyjnego wykorzystania akademickiej wiedzy. Deficyt umiejętności praktycznych jest przedstawiany przez pracodawców jako kluczowa bariera zatrudniania absolwentów.

Zgodnie z zapisami raportu Banku Światowego¹⁰⁹ wymagania polskiego rynku pracy wobec absolwentów oscylują wokół dwóch obszarów: pierwszy dotyczący kwalifikacji, czyli podstawowych umiejętności zawodowych niezbędnych do wykonywania zadań, natomiast drugi oscyluje wokół umiejętności miękkich, związanych z postawą odpowiedzialności, lojalności, rzetelności, samodyscypliny, zaangażowania i umiejętności rozwiązywania problemów.

Pracodawcy z tzw. tradycyjnych sektorów¹¹⁰ najczęściej oczekują właściwych kompetencji związanych z „rolą pracownika”, a więc postaw motywacji, zaangażowania i lojalności wobec firmy, podczas gdy pracodawcy tzw. sektorów innowacyjnych podkreślają konieczność umiejętności samoorganizacji, samodzielnego wykonywania zadań, współpracy w zespole i umiejętności samokształcenia. W sektorach innowacyjnych, częściej niż w innych, wymagana jest od absolwentów umiejętność rozwiązywania problemów oraz większa od czysto „akademicznej” wiedza i umiejętności zawodowe.

W raporcie *Emerging Skills and Competences*¹¹¹ do kluczowych poszukiwanych przez pracodawców kompetencji i umiejętności zaliczono: adaptacyjność, umiejętności zawodowe, kompetencje międzynarodowe (umiejętność dostosowania się do pracy w zróżnicowanym kulturowo środowisku oraz umiejętności językowe), innowacyjność i przedsiębiorczość, umiejętności organizacyjne (w tym ICT, komunikatywność, umiejętność pracy w zespole).

Jeśli chodzi o umiejętności zawodowe w różnych sektorach, a zwłaszcza w sektorze usług, obserwuje się wyraźną tendencję do rozszerzania wymaganego zestawu umiejętności, co może wynikać z różnorodności zadań powierzanych pracownikom. Zakresy obowiązków pracowników współczesnych firm są coraz szersze, co powoduje, że pracodawcy wymagają od pracowników coraz to większej wszechstronności i elastyczności. Np. specjaliści w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych muszą zdobywać umiejętności z zakresu marketingu czy zarządzania, a pracownicy sektora usług – umiejętności w zakresie doradzania klientom i informatyczne. Obserwuje się również, iż w wielu sektorach opartych na wiedzy konieczne są zarówno umiejętności kierowania ludźmi, jak i wiedza o charakterze naukowym.

¹⁰⁹ *Europe 2020 Poland. Fueling Growth and Competitiveness in Poland Through Employment, Skills, and Innovation*, dostęp: <http://siteresources.worldbank.org/POLANDEXTN/Resources/304794-1300479015951/Europe2020Poland.pdf>

¹¹⁰ *Students and Higher Education Reform*, Brussels 2009, dostęp: http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_260_en.pdf

¹¹¹ *Emerging Skills and Competences. A transatlantic study, EU-US Study for the European Commission*, October 2011.

Zestaw oczekiwanych kompetencji „ponadstandardowych” właściwych dla każdego sektora i branży to kompetencje kulturowe – orientacja w nowoczesnym świecie, trendach rozwoju gospodarki i branży.

W okresie objętym strategią *Europa 2020*, a więc w trakcie gwałtownej zmiany technologicznej, nowego znaczenia nabiorą kompetencje kluczowe, takie jak zdolność do współpracy zespołowej i komunikowania się z ludźmi. Szczególnie ważne staną się kompetencje interpersonalne w relacjach firma – klient. Wymagane będą zdecydowanie większe kompetencje językowe w sztuce sprzedaży bądź marketingu oraz umiejętności informatyczne w zakresie konstruowania przekazu marketingowego i oferty handlowej.

Podsumowanie

W celu wzmocnienia kadr gospodarki w branżach, w których nastąpi wzrost zapotrzebowania na specjalistów w perspektywie objętej strategią *Europa 2020*, uczelnie wyższe w Polsce powinny kształcić studentów w obszarach kształcenia określonych w raporcie końcowym *Analiza zapotrzebowania gospodarki na absolwentów kierunków kluczowych w kontekście realizacji strategii Europa 2020*, a co za tym idzie – oferta studiów powinna wpisywać się w określone w raporcie obszary.

Gospodarka oparta na wiedzy stawia przed polskimi uczelniami wyzwanie modernizacji szkolnictwa wyższego i dostarczenia na rynek pracy wysoko i wszechstronnie wykwalifikowanych absolwentów uczelni wyższych, których wiedza i kwalifikacje będą odpowiadać oczekiwaniom przyszłych pracodawców.

Podsumowując oczekiwania kompetencyjne polskich przedsiębiorców względem potencjalnych pracowników w perspektywie realizacji założeń strategii *Europa 2020*, można stwierdzić, iż kształtowanie umiejętności w procesie edukacji wyższej powinno przede wszystkim kierować potencjalnego pracownika w stronę samodzielnej realizacji zadań (niezbędnej w sektorze MŚP) oraz w stronę rozumienia i umiejętności praktycznego wykorzystania akademickiej wiedzy.

Podstawowym warunkiem modernizacji oferty dydaktycznej polskich szkół wyższych powinno zatem stać się zwiększenie kwalifikacji studentów w zakresie rozumienia i posługiwania się nowoczesnymi technologiami, wymagającymi adaptacji w polskich sektorach tradycyjnych oraz interdyscyplinarne umiejętności zorientowane na wymagania zmieniającego się rynku pracy pozwalające na pracę w międzynarodowych zespołach.

Modernizacja programów edukacyjnych polskich uczelni wyższych powinna obejmować nie tylko kształtowanie odpowiednio szerokiej wiedzy oraz kompetencji kluczowych, ale także umiejętności praktycznych w zakresie realizowania zadań zawodowych w pierwszej pracy poprzez udostępnienie studentom i absolwentom możliwości odbywania staży i praktyk zawodowych w przedsiębiorstwach oraz zapewnienie jak najczęstszego kontaktu z potencjalnymi pracodawcami, dzięki czemu będą oni mogli zapoznać się z technologiami, urządzeniami i procesami zachodzącymi w przedsiębiorstwach już na etapie studiów.

Narzędziem, które ma służyć i pomóc w modernizacji systemów kształcenia w Polsce, są fundusze strukturalne, w szczególności Program Operacyjny Kapitał Ludzki, który realizuje cele Unii Europejskiej w nadchodzącej dekadzie, zaktualizowane w ramach strategii *Europa 2020*. W moim przekonaniu odpowiednia realizacja projektów dofinansowanych w ramach funduszy strukturalnych zarówno w obecnej, jak i przyszłej perspektywie finansowej może przyczynić się do modernizacji programów kształcenia szkolnictwa wyższego, poszerzenia i uatrakcyjnienia oferty studiów dostosowanej do wymogów gospodarki opartej na wiedzy w perspektywie realizacji założeń strategii *Europa 2020* oraz pozwoli przygotować studentów do pracy w obecnych realiach polskiej gospodarki.

Literatura

1. Analiza zapotrzebowania gospodarki na absolwentów kierunków kluczowych w kontekście realizacji strategii Europa 2020. Raport końcowy, Agrotec Polska, kwiecień 2012, zamawiający: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, dostęp: <http://www.ncbir.pl/fundusze-europejskie/program-operacyjny-kapital-ludzki/konkursy/art,1477,konkursy-nr-1pokl4-32012-i-2pokl4-32012.html>
2. Bilans Kapitału Ludzkiego w Polsce. Jakich pracowników potrzebują polscy pracodawcy?, raport, PARP, Warszawa 2011, dostęp: http://bkl.parp.gov.pl/system/files/Downloads/20110902115530/broszura_najwa_niejsze_wyniki_badan_BKL_I_edycja.pdf?1314957344
3. Diagnoza stanu szkolnictwa wyższego w Polsce, Ernst & Young, 2009, dostęp: http://www.nauka.gov.pl/fileadmin/user_upload/Finansowanie/fundusze_europejskie/PO_KL/Projekty_systemowe/20100727_Diagnoza_stanu_SW.pdf
4. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Komunikat Komisji Europejskiej, Bruksela, 3.3.2010, KOM(2010) 2020 wersja ostateczna, dostęp: http://rpo.slaskie.pl/?grupa=1&art=1323426606&id_m=239
5. Europe 2020 Poland. Fueling Growth and Competitiveness in Poland Through Employment, Skills, and Innovation, dostęp: <http://siteresources.worldbank.org/POLANDEXTN/Resources/304794-1300479015951/Europe2020Poland.pdf>
6. Emerging Skills and Competences. A transatlantic study, EU-US Study for the European Commission, October 2011.
7. Manpower, Talent Shortage 2011, dostęp: us.manpower.com/us/en/multimedia/2011-Talent-Shortage-Survey.pdf
8. Młodość czy doświadczenie? Kapitał Ludzki w Polsce. Raport podsumowujący III edycję badań BKL z 2012 roku, red. J. Górniak, PARP, Warszawa 2013, dostęp: http://bkl.parp.gov.pl/system/files/Downloads/20121128143313/BKL_Raport_2013_int_m.pdf?1364281897
9. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Dokumentacja Konkursowa Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka, Działanie 4.3. Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni w obszarach kluczowych w kontekście celów strategii Europa 2020, dostęp: <http://www.ncbir.pl/fundusze-europejskie/program-operacyjny-kapital-ludzki/konkursy/art,1477,konkursy-nr-1pokl4-32012-i-2pokl4-32012.html>
10. Raport o Kapitale Intelektualnym Polski, Warszawa, 10 lipca 2008, dostęp: <http://zds.kprm.gov.pl/przeglada-j-raport-o-kapitale-intelektualnym>
11. Students and Higher Education Reform, Brussels 2009, dostęp: http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_260_en.pdf

THE DEMAND OF POLISH ECONOMY ON GRADUATES IN CONTEXT OF REALIZATION OF STRATEGY *EUROPE 2020*

Abstract: The main aim of this article is to show what type of specialists the Polish economy needs in order to fulfil the European strategy 2020 and to prove what expectations will be put forward to universities in order to educate graduates properly into an economy based on knowledge. Also in this article we would like to underline the problem of graduates being insufficiently prepared by the study to the work expectations the cause being amongst other things the non compatibility of the study program to the work market. The need to adjust the schooling program of higher levels of education to the constantly changing European economy not only in Poland but on the continent was pointed out by the European Comity in the report *Europa 2020 – The strategy of intelligent and balanced development benefiting social inclusion*. In order to come forward to the expectations of the European Union the Polish National Centre Of Research and Development has outsourced studies on the needs of the Polish economy for graduates in the context of the realisation of the strategy *Europe 2020*. The effect of this outsourced research was a report named *The analysis of the needs for graduates of key studies in the context of the realisation of the strategy Europe 2020*. The main aim of this research was to point out the most important branches of the work market in the context of the realisation the strategy *Europe 2020* and to show the key areas in which we need to educate, what types of studies we need to develop and also the expectations of work givers. The aim of this was to improve the possibilities of employment for graduates in the frame of this strategy.

Keywords: the strategy Europe 2020 the, graduates, the higher education, European Union, final report, demand of Polish economy, key areas of education